

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 11 (1995)

Πρόγραμμα συλλογής υλικού προφορικής παράδοσης της Ίμβρου

Ευγενία Χαλκιά

doi: [10.12681/deltiokms.68](https://doi.org/10.12681/deltiokms.68)

Copyright © 2015, Ευγενία Χαλκιά

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Χαλκιά Ε. (1995). Πρόγραμμα συλλογής υλικού προφορικής παράδοσης της Ίμβρου. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 11, 427–428. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.68>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΥΛΙΚΟΥ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΙΜΒΡΟΥ

Ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1992 τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν περιέλαβε στὶς δραστηριότητές του πρόγραμμα συλλογῆς ὑλικῆς προφορικῆς παράδοσης τῆς Ἰμβροῦ. Τὴ διεξαγωγή τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ανέλαβε ἡ ὑπογράφουσα, ὡς ἐξωτερικὴ συνεργάτρια τοῦ Κέντρου, μετὰ ἀπὸ σχετικὴ ἐγγραφή τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ὅπου ὑπηρετεῖ ὡς ἀρχαιολόγος.

Ὁ ἀφελληνισμὸς τῆς Ἰμβροῦ, ποὺ ἄρχισε τὸ 1964 καὶ κορυφώθηκε ὡς τὸ τέλος τῆς ἐπόμενης δεκαετίας, κατέστησε ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη νὰ καταγραφοῦν, ὅσο εἶναι καιρὸς, οἱ διαθέσιμες μαρτυρίες γιὰ τὴν ἐλληνικὴ παρουσία στὸ νησί. Γιὰ τὴ συλλογὴ τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν ἐφαρμόσθηκε ἡ μέθοδος ποὺ εἶχε ἀκολουθήσει στὸ παρελθόν τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ ἀρχείου προφορικῆς παράδοσης τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀκολουθήθηκε δηλαδὴ τὸ ἴδιο ἐρωτηματολόγιο γιὰ τὴ συλλογὴ τοῦ ὑλικῆς καὶ ὁ ἴδιος τρόπος ταξινομήσεώς του, μὲ μόνη καινοτομία τὴ μαγνητοφώνηση τῶν συνεντεύξεων. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, τὸ γεγονός ὅτι κατοικοῦν —ἔστω καὶ ἐλάχιστοι— ἀκόμη Ἑλληνες στὴν Ἰμβρο ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ πραγματοποιηθεῖ ἐπὶ τόπου ἡ πρώτη ἔρευνα, μὲ πληροφορητὲς κατοίκους ποὺ δὲν ἀπομακρύνθηκαν ποτὲ ἀπὸ τὸ νησί, ὅπου ἀκόμη ἐξακολουθοῦν νὰ τηροῦνται ἀναλλοίωτα ὀρισμένα λατρευτικὰ ἔθιμα καὶ νὰ παράγονται κάποια προϊόντα μὲ παραδοσιακὰς μεθόδους. Ἡ ἔρευνα συνεχίσθηκε κατόπιν στὴν Ἀθήνα, μὲ συνεντεύξεις ἡλικιωμένων Ἰμβριῶν, ποὺ ἔχουν ἐγκατασταθεῖ ἐδῶ.

Παρόλο τὸν ἀργὸ ρυθμὸ μὲ τὸν ὁποῖο προχωρεῖ ἡ ἔρευνα —ἡ κύρια ἀπασχόλησή μου δὲν ἐπιτρέπει συνεχὴ καὶ συστηματικὴ ἐνασχόλησή μου μὲ τὸ πρόγραμμα— τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα. Ὡς τώρα ἔχει ὀλοκληρωθεῖ ἡ καταγραφή ὑλικῆς προφορικῆς παράδοσης ἑξὶ χωριῶν (Γλυκὺ, Ἀγρίδια, Σχοινούδι, Ἅγιοι Θεόδωροι, Κάστρο, Εὐλάμπιο) καὶ ὑπολείπεται ἐνὸς ἀκόμη χωριοῦ, τῆς Παναγίας. Τὸ περιεχόμενον τῶν μαγνητοφωνημένων συνεντεύξεων ἔχει ἀπομαγνητοφωνηθεῖ συστηματικὰ γιὰ τὰ δύο πρῶτα χωριά (17 κασέτες) καὶ ἔχει ταξινομηθεῖ στὸ ἀρχεῖο τοῦ Κέντρου, μὲ τὸ ἰσχύον σύστημα. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα τέσσερα χωριά γίνονται, γιὰ λόγους

οικονομίας χρόνου, μόνο αναλυτικοί πίνακες με τὸ περιεχόμενο τῆς συνέντευξης κάθε κασέτας, πὸν ταξινομοῦνται σὲ φακέλους ἀνὰ χωριό (35 κασέτες).

Τὸ ὕλικὸ πὸν ἔχει περισυλλεγεί ὡς τώρα (γιὰ κάθε χωριό ἔχουν ἐρωτηθεῖ δύο ἢ καὶ περισσότεροι πληροφορητές, ἐκτός ἀπὸ τὸ Κάστρο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχουν ἀπομείνει ἐλάχιστοι ἀπὸ τοὺς παλαιούς κατοίκους καὶ ἀπὸ ὅπου μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω μόνο μία πληροφορήτρια) εἶναι πλούσιο καὶ ποικίλο: τοπωνύμια, θέσεις παλαιῶν οἰκισμῶν, θέσεις ἀρχαίων, περιγραφή παραδοσιακῶν μεθόδων παραγωγῆς καὶ ἐπεξεργασίας ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ εἰδῶν καθημερινῆς χρήσης, συνταγές παραδοσιακῶν φαγητῶν, στοιχεῖα κοινωνικῆς ζωῆς καὶ λαϊκῆς λατρείας, μνημεῖα λόγου, στοιχεῖα τοπικῆς ἱστορίας, ἐνθυμήσεις καὶ θρύλοι γιὰ διάφορα ἱστορικά καὶ καθημερινὰ γεγονότα.

Ἡ ἔρευνα τῆς Ἰμβρου προβλέπεται νὰ ολοκληρωθεῖ ἕως τὸ καλοκαίρι τοῦ 1996 καὶ ἐλπίζεται ὅτι θὰ καταστεῖ δυνατόν νὰ ἐντοπιστοῦν πληροφορητές ὥστε νὰ συμπληρωθεῖ τὸ ὕλικὸ πὸν ἀποθησαυρίστηκε μὲ ἀντίστοιχη ἔρευνα τῆς Τενέδου.